

בס"ד. שיחת יום ב' דראש השנה* ה'תשי"ב.

בלתי מוגה

א. [כ"ק אדמו"ר שליט"א נטל ידיו הק' לסעודה, וצוה שכל הקהל יטלו ידיהם לסעודה, באמרו:]

ברצוני — למרות הקושי בהנהגת דבר חדש שלא ראיתי אצל כ"ק מו"ח אדמו"ר — לערוך סעודת יו"ט, עם ברכת המזון וכוס של ברכה, יחד עם כל הקהל, ולכן, כדאי שכל הקהל יטלו ידיהם לסעודה, ינגנו הניגון של אדמו"ר הזקן, ואח"כ יברכו ברכת המזון עם כוס של ברכה. [כ"ק אדמו"ר שליט"א נתן מהחלה שלו להמסובים].

*

ב. מבואר בדרושי חסידות¹ שבכל ערב (ליל) ר"ה מסתלק החיות (דשנה שעברה) לשרשו ומקורו, וע"י תקיעת שופר והתפלות נמשך אור חדש (ואור חדש זה הוא) עליון יותר שלא הי' מאיר עדיין מימי עולם.

[ועפ"ז מבואר מ"ש² "מרשית השנה ועד אחרית שנה" — "דהאי ועד אחרית כו' אינו מובן לכאורה שהרי באחרית שנה זו מתחלת שנה שני', וא"כ הל"ל לעולם ועד" — לפי "שבכל שנה ושנה הוא אור חדש עליון יותר, כי האור שנתחדש והאיר בר"ה זה הוא מסתלק בער"ה הבאה לשרשו, וז"ש מרשית השנה ועד אחרית שנה לבדה"³].

יש להביא דוגמא לכך מסדר העבודה בכל יום ויום:

בסוף היום, בק"ש שעל המטה, צריך לערוך חשבון על כל היום, ולאח"ז, בשעת השינה, מסתלקת הנשמה (החיות) ועולה למעלה [ואלה שזוכים — משיגים השגות בתורה בעלות נשמתם להיכלות העליונים,

(המור"ל).

1) ראה תניא אגה"ק סי"ד. לקו"ת דרושי ר"ה נג, ד ואילך. נח, א ואילך. סידור (עם דא"ח) שער התקיעות רמו, ב ואילך. ובכ"מ. 2) עקב יא, יב. 3) אגה"ק שם.

(* בליל ה' פ' נצבים ביקשו כמה מאנ"ש בשם כל אנ"ש שכ"ק אדמו"ר שליט"א יאמר דא"ח בר"ה, ואמר שיתן להם מענה בערב ר"ה. ובערב ר"ה אמר להם כ"ק אדמו"ר שליט"א שאכן יאמר דא"ח, והוסיף, שמלבד אמירת דא"ח תתקיים גם סעודה, "א טיש"

איש איש כפי מעלת עבודתו במשך היום⁴, ועי"ז שואבת חיים⁵ לצורך חידוש החיות בשעה שניעור משנתו ונעשה ברי' חדשה⁶.

ועד"ז בכל שנה ושנה — בנוגע לכללות החיות דכל השנה — שבסוף השנה (בערב וליל ר"ה עד התקיעות) מסתלק החיות דשנה שעברה (ולכן צריך אז לעשות חשבון על כל השנה), ולאח"ז נמשך אור חדש נעלה יותר כו'.

ויש לומר, שכשם שבעת חידוש החיות בכל יום אומרים ("מודה אני כו' שהחזרת בי נשמת", ובהמשך לזה) ח"י ברכות השחר, כך גם בנוגע לחידוש החיות בר"ה ע"י התקיעות והתפללות — שתיקנו ט' ברכות במוסף דר"ה וט' תקיעות, שהם ח"י⁷, כנגד ח"י ברכות השחר.

ג. ובפרטיות יותר — חידוש החיות בר"ה הוא הן בנוגע לחיות כללי דכל השנה והן בנוגע לחיות פרטי דיום זה:

ובהקדם קושיא בנגלה דתורה ("א נגלה'דיקע קשיא") — שלכאורה אינו מובן למה מברכים ברכות השחר בבוקר יום ב' דר"ה, הרי ב' ימים טובים של ר"ה .. נחשבים כיום א' ארוך⁸, "כיומא אריכתא דמיא"⁹, וא"כ, למה לא תחשב שינת הלילה כמו שינה באמצע ה"יומא אריכתא" שאין מברכים אחרי' ברכות השחר!?

וההסברה בזה:

בראש השנה ישנם ב' ענינים¹⁰: (א) "ראש" לכל ימי השנה (בדוגמת ה"ראש" לכל אברי הגוף) שיש בו כללות החיות דכל השנה, (ב) ונוסף לזה, ה"ה גם אחד מימי השנה, כמו כל יום פרטי בשנה, שיש בו החיות הפרטי השייך ליום זה (כמו שה"ראש" הוא גם אחד מאברי הגוף).

ולכן: זה שב' הימים דר"ה נחשבים ל"יומא אריכתא" — אינו אלא בנוגע להחיות כללי דכל השנה, אבל בנוגע להחיות פרטי — נחשב יום ב' דר"ה ליום בפ"ע, ומשום זה חייבים לברך בו ברכות השחר כבכל יום.

(9) ראה טור ובי" (ד"ה וכתב) או"ח שם. ט"ז שם סק"ב. וראה גם ד"ה היום הרת עולם דיום ב' דר"ה תש"ב (סה"מ תש"ב ע' 9 ואילך).

(10) ראה שיחת ערב ר"ה תש"א (סה"ש תש"א ע' 25).

(4) סה"מ קונטרסים ח"ב שדמ, א (נעתק ב"היום יום" ד טבת). וראה גם לקו"ש ח"ד ע' 1026. וש"נ.

(5) ב"ר פי"ד, ט. וראה פרדר"א פי"ב.

(6) שו"ע אדה"ז או"ח רס"ד. רס"ו.

(7) ראה גם אוה"ת בלק ע' א'כד.

(8) שו"ע אדה"ז או"ח סת"ר ס"ג.

ד. ויש להוסיף בהשוואה דחידוש החיות בר"ה לחידוש החיות בכל יום שמתבטא באמירת ברכות השחר:

החיוב דברכות השחר הוא לכל, גם למי שלא נתחייב בא' או בכמה מהן, היינו, שלא הרגיש בעצמו חידוש החיות בענין זה, מ"מ, חייב גם הוא לברך על חידוש החיות בכל העינים, ש"כל הברכות הן על סידורו של עולם והנהגתו .. שהקב"ה ברא צרכי העולם"¹¹.

ועד"ז בנוגע לחידוש החיות בר"ה — שכל ההמשכות והגילויים, גם בנוגע לעינים גשמיים, בני חיי ומזונא רויחא למטה מעשרה טפחים, נמשכים לכל, וגם מי שלא הרגיש בעצמו ההמשכות דר"ה, צריך לידע שנמשכו כל ההמשכות, ואין הדבר תלוי אלא בו — "ער זאָל עפענען זיין טרייבל" (שפופרת האזנה), ואז ירגיש בעצמו את ההמשכות.

[כ"ק אדמו"ר שליט"א צוה לנגן "די ר"ה'דיקע תנועה"¹², ואח"כ צוה לנגן ניגון אדמו"ר הזקן בן ד' הבבות].

* * *

ה. אדמו"ר האמצעי מבאר בשער התקיעות¹³ ש"עיקר ההשפעה ברבוי אור וחיות ביותר אינו אלא ע"י בחי' הגבורות דוקא (גבורה דיצחק), לפי שיש בהם תגבורת אור וחיות בכח עצום יותר מכח החסדים .. וזהו שאנו מוצאים שעיקר ומקור כל הברכות לעולם המשיך יצחק דוקא, ולא מצינו ענין ברכות כאלה לא לאברהם ולא ליעקב .. לפי שממנו דוקא מקור הברכות כו",

[וממשיך לבאר ש"מה שלא רצה יצחק לברך את יעקב אלא לעשו, הענין הוא לפי שבחי' גבורה דעשו הן בפסולת הגבו' דיצחק, ולפי דעת יצחק לא היו מתבררים עתה אם לא ע"י הברכות", ומסיים, ש"יעקב שלבש בגדי עשו המשיך הברכה שיבוררו הניצוצים בעשי' עתה ולא יתארך זמן בירורים כ"כ ויבוא משיח ב"ב אמן" (ומוסיף "וד"ל", כיון שלכאורה אינו מובן כ"כ המשך וקשר הענין)].

"אך מצד אחר אין בחי' הגבורות טובים, לפי שהן בבחי' הסתלקות והתכללות למעלה", "בחי' פחד ויראה בבחינת הסתלקות למעלה ולא לירד ולימשך למטה כלל",

ספר הניגונים ח"א ניגון ט. וש"נ) — המור"ל.

(13) סידור (עם דא"ח) רמו, סע"ד ואילך.

(11) שו"ע אדה"ז או"ח סמ"ו ס"ז.

(12) הניגון שבו היו מתפללים רבותינו

נשיאינו תפלת ערבית בליל א' דר"ה (ראה

ולכן, "צריך להמשיכן למטה ע"י כח החסדים שממתיק אותן, והיינו ע"י בחי' יעקב שממתיק ליצחק בבחי' החסדים דאברהם", ו"זהו ג"כ שרש ענין תקיעת שופר שהוא גנוחי גנח כו' בשברים ותרועה כו'¹⁴, לשבר ולמתוק בחי' הגבורות .. בחי' יצחק .. ע"י יעקב אשר פדה את אברהם¹⁵ .. כמ"ש בזהר¹⁶ דיעקב ואברהם אחידים ביצחק כו' להמתיק הגבורות שבו".

[ויש להוסיף ולבאר השייכות דמיתוק הגבורות לשברים תרועה, גנוחי גנח וילולי יליל¹⁴ — שזהו ע"ד שרואים בגשמיות באדם המצטער ביותר שגונח ומיילל, שהגניחה והיללה גופא גורמת לו הקלה מסויימת].

ועד"ז מבואר במאמר של אדמו"ר הזקן, הנחת הר"פ¹⁷, בנוגע לכללות ענין ההתהוות ע"י ספירת המלכות (שבנינה בר"ה) — ש"מלכות עיקר בנינה מן הגבורה, דהיינו, שיהי' יכול להיות מבחי' א"ס ב"ע עולם הנפרדים, צ"ל הסתרים וצמצומים, כי בבחי' אצילות איהו וגרמוהי חד¹⁸ .. לכן צ"ל מקודם בנינה מהגבורה שיוכל אח"כ ע"י הסתרים וצמצומים להיות ב"ע, דאל"כ הי' הכל בבחי' א"ס, אך אם לא היו הגבורות ממותקות הי' יכול להיות נפרדים לגמרי, לכן אברהם אתקין לכורסיי¹⁹, וע"י שהגבורות ממותקות יוכל להיות ביטול בעולם הנפרדים".

[ולהעיר, שבמאמר הנ"ל נתפרש רק בנוגע למלכות דאצילות, אבל באמת, כן הוא גם למעלה יותר, עד מלכות דא"ס, ועז"נ²⁰ "לדור ודור המליכו לא-ל", ב"פ דור, די"ל (ע"ד פירוש הצ"צ בענין זה²¹) שקאי על מלכות דאצילות ומלכות דא"ס²²].

ויש להוסיף, שהענין דמיתוק הגבורות [לצורך ההמשכה בעולם] כעבודה בנפש האדם הו"ע התשובה²³, שצריכה להיות אצל כאו"א לפי ענינו, כפתגם אדמו"ר מהר"ש — שאמרו במאמר דר"ה — שאפילו צדיק גמור שמתבטל מתלמוד תורה מחמת חלישות הגוף צריך לעשות תשובה מעומקא דלבא (כפי שכבר נדפס בשיחה של כ"ק מו"ח אדמו"ר²⁴).

14 ר"ה לג, ב ואילך. שו"ע אדה"ז או"ח	19 זח"ג צט, ב.
15 ישע"י כט, כב.	20 נוסח תפלת העמידה דימים הנוראים.
16 ח"ג ק, רע"א.	21 ראה רשימות הצ"צ לתהלים (יהל אור) ע' תקנ.
17 ע' קפו (וראה לקמן ס"ז).	22 ראה גם במאמר (לעיל ע' 6).
18 ראה תקו"ז בהקדמה (ג, ב). תניא	23 ראה המשך תער"ב ח"ג ע' ארצט.
אגה"ק ס"כ.	24 לקר"ד ח"א קפג, א.

ו. (וסיים כ"ק אדמו"ר שליט"א:) ובעמדנו קרוב לסיומו של ר"ה, לאחר תק"ש, עבודת התשובה וכו' — יכולה כבר להיות ההמשכה בעולם.

ויש לקשר זה עם אמירת חסידות — כפי שסיפר כ"ק מו"ח אדמו"ר²⁵ שאביו כ"ק אדמו"ר (מהורש"ב) נ"ע הי' נוהג לומר מאמר חסידות ביום ב' דר"ה לפנות ערב, ולהמשיך אמירתו בתוך הלילה ("אריינציען אין נאכט"), וביאר טעם הדבר — בשתים (שתי נוסחאות): (א) שכל ההמשכות שנפעלו במשך מ"ח השעות דב' ימי ראש השנה — יומשכו בעולם, (ב) שבעולם יאיר אור החסידות.

[כ"ק אדמו"ר שליט"א צוה לנגן "הבינוני". אח"כ ברך ברכת המזון²⁶ על הכוס, ונתן לכל המסובים מכוס של ברכה].

* * *

ז. צוה לנגן ואמר מאמר ד"ה כבוד מלכותך גו'.

[קודם התחלת המאמר אמר: ישנה רשימה של החסיד ר' פינחס רייזעס ממאמר של אדמו"ר הזקן²⁷,

— ברשימה זו דברים מקוטעים, וצ"ע אם המאמר נאמר בסגנון זה, או שרשימה זו אינה אלא ראשי פרקים בלבד —

ומצורף לזה צעטיל בכתי"ק של הצ"צ, "דרוש זה הוא הנחת וכ"י הר"פ ז"ל משקלאוו, נאמר ליל ר"ה תקסוא"ו לפ"ק", ומוסיף לאח"ז, "דרוש של כ"ק אאזמו"ר נ"ע בג"מ המתחיל להבין ענין הנסירה שבבוך תקס"ה²⁸ נכתב מצעטיל זה של הר"פ ז"ל²⁹,

והתחלת המאמר — כבוד מלכותך יאמרו גו'.

* * *

ח. כ"ק מו"ח אדמו"ר סיפר³⁰ שנכנס פעם לאביו כ"ק אדמו"ר נ"ע למחרת יוהכ"פ, ושאל אותו: מה היא העבודה עתה? והשיב לו:

(28) ראה בהנסמן בהמאמר הערה 1 (לעיל ע' 3).

(29) ראה שם ע' קפב — פאקסימיליא מכת"ק של הצ"צ.

(30) שיחת מוצאי יוהכ"פ תרפ"ט ס"א (סה"ש תרפ"ט ע' 25). הובא בהקדמה לקונטרס שי"ל ל"ג תשרי וחגה"ס שנה זו (נרפס בסה"מ תשי"ט ע' מב. לקמן ע' 21).

(25) שיחת יום ב' דר"ה תש"ד ס"ט (סה"ש תש"ד ע' 11).

(26) בנוסח הזימון אמר כ"ק אדמו"ר שליט"א בקול רם: "ברשות אדוננו מורנו ורבנו בעל הבית" (וראה סה"ש תש"ד ע' 20).

(27) נרפסה במאמרי אדה"ז הנחות הר"פ ז"ל בסופו (ע' קפ"ז).

עתה ביחוד צריך לעשות תשובה ("איצטער דאָרף מען ערשט תשובה טאָן").

ועד"ז י"ל בנדוד — בעמדנו במוצאי ר"ה — שאע"פ שבודאי נמשכו כבר כל ההמשכות דר"ה, וגם בגשמיות העולם, מ"מ, עתה ביחוד צריך להיות ("איצטער דאָרף ערשט זיין") המשך העבודה דר"ה — קבלת עול.

וענין זה מודגש בכך שר"ה הוא בכלל עשרת ימי תשובה:

אע"פ שמשמעות לשון הגמרא³¹ "עשרה ימים שבין ר"ה ליוהכ"פ" שר"ה (וכן יוהכ"פ) אינו בכלל ה"עשרה ימים", הרי, האמת היא שהחשבון ד"עשרה ימים" כולל גם ר"ה ויוהכ"פ, וללא ר"ה ויוהכ"פ (הימים שביניהם) הם רק שבעה ימים.

וההסברה בזה³² — ע"ד האמור לעיל (ס"ג) שבר"ה יש חיות כללית וחיות פרטית — שיש בר"ה שני ענינים: (א) ענינו המיוחד שמובל מהימים שלאחריו, (ב) היותו אחד מעשרת ימי תשובה.

ומזה מובן גם בנוגע לענין הקבלת-עול:

הקב"ע דר"ה היא קב"ע כללית, וכיון שהכוונה היא שענין הקב"ע (לא ישאר באופן מקיף, אלא) יומשך בפנימיות, לכן, לאחר הקב"ע הכללי דר"ה צ"ל המשך העבודה דקב"ע בעשיית (שר"ה הוא אחד מהם) — להמשיך הקב"ע בפנימיות, קב"ע פרטית בנוגע לכל פרט ופרט, במחשבה דיבור ומעשה.

ט. ויש להוסיף, שהקבלת-עול גופא צריכה להיות מתוך שמחה, כמ"ש³³ "וגילו ברעדה", היינו, שגם הביטול והקב"ע ("רעדה") צ"ל מתוך שמחה ("גילו")³⁴.

אלא שלכאורה אינו מובן:

קבלת-עול מלכות היא בתכלית הביטול, עד כדי כך, שאפילו "מחזה במחוג קמי מלכא כו"י"³⁵ (עונשו חמור). ועאכו"כ בעשיית — שעליהם נאמר³⁶ "דרשו ה' בהמצאו קראוהו בהיותו קרוב", שבזמן זה ישנו קירוב המאור אל הניצוץ³⁷, הרי בודאי שכאשר ה"מאור" עצמו נמצא

(31) ר"ה יח, א. וש"נ.

(32) ראה גם לקו"ש חכ"ט ע' 203. וש"נ.

(33) תהלים ב, יא. וראה לקו"ת נצבים מז,

א. ובכ"מ.

(34) ראה גם שיחת ש"פ נצו"י, כ"ח אלול

תשי"א ס"י ואילך (תו"מ ח"ג ע' 349 ואילך).

(35) ראה חגיגה ה, ב.

(36) ישע"י נה, ו. וראה ר"ה שם.

(37) דרך חיים יג, רע"ד. כא, סע"ב. צא,

א. קונטרס העבודה ספ"ה (ע' 35). סה"מ

תרפ"ז ס"ע לו.

בקירוב ("עס געפינט זיך דער מאור אַליין") ה"ז פועל תכלית הביטול, ששולל אפילו "מחווה במחוג" בלבד. וא"כ, איך יתכן שתהי' הקבלת-עול מתוך שמחה, תנועה של התפשטות?

וההסברה בזה — שענין זה (שהעמידה לפני המלך שוללת אפילו "מחווה במחוג קמי מלכא") אינו אלא בנוגע למלך בשר ודם, משא"כ בנוגע למלך מלכי המלכים הקב"ה — נותן הוא את האפשרות שהעמידה לפניו ("קמי מלכא"), במעמד ומצב דקירוב המאור אל הניצוץ, תוכל להיות מתוך שמחה.

ובלשון נוסח תפלת היום: "אם כבנים אם כעבדים", כלומר, ניתנת לנו הברירה לבחור איזו דרך שאנו רוצים, מה שטוב ועדיף עבורנו ("ווי עס לוינט זיך אונדז בעסער"). ובמילא, גם אם מצד הרגש ד"עבדים" צ"ל תכלית הביטול ששולל אפילו "מחווה במחוג" ("עפעס וואָס ניט אַזוי"), הרי, מצד הרגש ד"בנים" יכולים אנו לבקש ומבקשים אנו כל הענינים (לא רק משהו, "אַבי עפעס וואָס"), גם הענינים הכי נעלים, כולל גם — בנדו"ד — שהקבלת-עול תהי' מתוך שמחה.

י. ושני ענינים בזה:

לכל לראש — מעלת העבודה בשמחה, ש"עבודה גדולה היא" (כפס"ד הרמב"ם³⁸), שאז נעשים כל הענינים מתוך חיות וזריזות³⁹, ובמילא, באופן נעלה ושלם יותר.

ועוד ענין בזה — שכאשר הקב"ע היא מתוך שמחה, מצד הרגש ד"בנים", אזי ישנה פתיחת פתח שיוכל לבקש מהקב"ה שיוותר לו גם אם נכשל ח"ו בהנהגה בלתי-רצויה (היפך הקב"ע).

יא. עפ"ז יש לבאר סדר הברכות שתיקנו אנשי כנסת הגדולה במוסף דר"ה — מלכיות ואח"כ זכרונות⁴⁰:

לכאורה⁴¹ היו צריכים להקדים פסוקי זכרונות לפסוקי מלכיות, כי, לאחר שנמשך בחי' המלוכה הרי אינו שייך שהמלך ישכח על עמו שיהי' נופל בזה ענין הזכרון, וא"כ, לאחרי שאומרים פסוקי מלכיות וחותמים "מלוך על העולם כולו בכבודך . . ברוך אתה ה' מלך על כל הארץ" — שמזה מוכח בביורר "בלי שום ספק וס"ס בעולם" שהקב"ה נעשה מלך,

(40) ראה גם ספרי בהעלותך יו"ד, יו"ד (הובא בחדא"ג מהרש"א לר"ה טו, סע"א).
(41) ראה המשך תרס"ו בתחלתו (ע' ג).

(38) סוף הלי' לולב.
(39) ראה תניא אגה"ק סכ"א.

דאל"כ, לא היינו מברכים ש"הרי ספק ברכות להקל משום חשש ברכה לבטלה"⁴² — מה מקום עוד לפסוקי זכרונות?

ומהביאורים בזה — נוסף לכך שהתוכן דפסוקי זכרונות הוא בנוגע לפרטי הענינים ד"כל המפעל .. כל היצור .. להפקד כל רוח ונפש כו'" (ככל פרטי הענינים שאומרים בברכת זכרונות) — שלאחרי שהקב"ה מקבל בקשתם של ישראל ונעשה מלך, יתכן שתהי' ההנהגה שלא כדבעי ח"ו, ועל זה אומרים פסוקי זכרונות, שגם במצב בלתי־רצוי ח"ו יזכור להם הקב"ה זכות אבות, עקידת יצחק וכו'.

ולא עוד אלא שהקב"ה אומר לישראל "אמרו לפני .. מלכיות כדי שתמליכוני עליכם זכרונות כדי שיעלה זכרוניכם לפני לטובה"⁴³, היינו, שמלכתחילה פותח להם פתח ומודיעם שגם אם לאחרי קבלת מלכותו תהי' הנהגתם שלא כדבעי ח"ו, יכולים הם לבקש ולפעול שיעלה זכרונם לפניו לטובה — ע"ד שאמר הקב"ה למשה רבינו "ועתה הניחה לי", "כאן פתח לו פתח והודיעו שהדבר תלוי בו שאם יתפלל לא יכלם"⁴⁴.

יב. ויש להוסיף בענין השמחה שבקבלת־עול בעומק יותר:

ובהקדמה — שהנתינת־כח לכללות הענין דמלכיות (שבנ"י יהיו יכולים להמליך את הקב"ה) היא מצד גודל חשיבותם ושבחם של ישראל אצל הקב"ה, עד כדי כך ש"משתבח קוב"ה בשבחייהו דישראל .. דכתיב"⁴⁵ וה' האמירך (לשון חשיבות ושבח) היום .. אעשה אתכם חטיבה אחת בעולם, שנאמר"⁴⁶ ומי כעמך ישראל גוי אחד בארץ"⁴⁷.

ועפ"ז יש לבאר מ"ש בהמאמר¹⁷ ש"אמרו לפני מלכיות כדי שתמליכוני עליכם" הוא כמו "וה' האמירך היום":

בנוגע להענין ד"תמליכוני עליכם" (שבנ"י ממליכים את הקב"ה) — מתאים יותר (לכאורה) השבח שבנ"י משבחים את הקב"ה, כמ"ש בפסוק שלפנ"ז"⁴⁸ "את ה' האמרת היום", ולמה מביא בהמאמר הפסוק "וה' האמירך היום", שמדבר אודות השבח שהקב"ה משבח את ישראל? ויש לומר, שבזה מרומז שהנתינת־כח לכללות הענין דאמירת

46) דברי הימים־א יז, כא.

47) ברכות ו, א ובפרש"י.

48) תבוא כו, יז.

42) ראה תניא אנה"ת פי"א.

43) ר"ה שם. וש"נ.

44) תשא לב, יו"ד ובפרש"י.

45) תבוא כו, יח.

מלכיות ("אמרו לפני מלכיות כו") היא מצד חשיבותם ושבחם של ישראל — "וה' האמירך היום".

וכיון שהנתינת-כח לכללות הענין דאמירת מלכיות היא מצד חשיבותם ושבחם של ישראל — מובן, שהקבלת-עול ("תמליכוני עליכם") אינה בדרך הכרח, אלא מתוך שמחה דוקא, כאמור, "גילו ברעדה".

יג. אמנם, לאידך גיסא — אין להסתפק בשמחה כשלעצמה, אלא צריך להיות גם קבלת-עול, "גילו ברעדה" (כשם שאין להסתפק בקבלת-עול כשלעצמה, אלא צריך להיות גם שמחה, "גילו ברעדה").
וענין זה מרומז במצות תפילין:

הענין ד"וה' האמירך היום", ש"משתבח קוב"ה בשבחייהו ד"ישראל" (שמצד זה נעשית קבלת המלכות ב"ר"ה ע"י תק"ש מתוך שמחה) — מובא בגמרא⁴⁹ בנוגע למצות תפילין: "תפילין דמרי עלמא⁵⁰ מה כתיב בהו, ומי כעמך ישראל גוי אחד בארץ". ומזה מובן גודל השמחה שבקיום מצות תפילין.

והרי תוכנה של מצות תפילין הוא שעבוד הלב והמוח (כמבואר בשו"ע⁵¹ ובתניא⁵²), שזהו"ע הקבלת-עול. ולא עוד אלא שהתפילין עצמם עשויות מעור בהמה (כולל גם הפרשיות שבתפילין שכתובות על קלף שנעשה מעור בהמה), וקשירתם על היד והראש (כנגד הלב והמוח) היא ע"י רצועות שעשויות מעור בהמה — בהמה דוקא, שבזה מודגש ענין הביטול וקבלת-עול⁵³.

ולהעיר, שענין זה (השייכות לבהמה) מודגש גם בתקיעת שופר — שעשיית המצוה היא ע"י קרן של בהמה דוקא⁵⁴, ובהקרן של בהמה תוקעים קול פשוט דוקא, ולאח"ז שברים תרועה (גנוחי גניח וילולי ליל¹⁴), מלשון שבירה ופירור⁵⁵ ("צוברעכן און פאָנאָנדער ברעקלען") — שכל ענינים אלה מורים ומדגישים ענין הביטול והקבלת-עול⁵⁶.

(53) ראה לקו"ת אמור לו, א. ובכ"מ.
(54) ראה סידור (עם דא"ח) שער התקיעות רמב, א. ובכ"מ.
(55) ראה לעיל בהמאמר ריש ע' 6 (בנוגע לשברים). לקו"ת בלק עב, ב. דרושי ר"ה נה, ד (בנוגע לשברים ותרועה).
(56) ראה גם שיחת שמחת בית השואבה סכ"ג (לקמן ע' 63).

(49) ברכות שם.
(50) והרי התפילין דבנ"י קשורים עם התפילין דקוב"ה (כמובן ממארו"ל על הפסוק "מגיד דבריו ליעקב חוקיו ומשפטיו לישראל", "מה שהוא עושה הוא אומר לישראל לעשות" (שמור"ר פ"ל, ט. וראה סה"מ תרנ"ג ע' רעט ואילך. ועוד).
(51) אור"ח סכ"ה ס"ה, ואדה"ז שם סי"א.
(52) רפמ"א.

ודוקא ע"י הביטול והקבלת-עול פועלים את כל ההמשכות דר"ה, הן ברוחניות והן בגשמיות, וכדברי כ"ק מו"ח אדמו"ר (בשם אדמו"ר הזקן)⁵⁷ שהקב"ה נותן ליהודים גשמיות, ויהודים עושים מהגשמיות רוחניות.

57) אג"ק שלו ח"ב ע' רסה (נעתק ב"היום יום" כז טבת).